

Nro. 19.

A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Pénteken Mártyiusnak 5-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s.

A' múlt Januarius 2.dik napján illyetén fogla-
latú tulajdon kezével irt billettet küldött Ő Cs. K,
Felsége Gróf Pálffy Károly Magy. Országai Fő
Cancellarius Ő Excellentiájának: „Minekutánna
a' Pray Kanonok által irt, és illendőképen meg
is vizsgálattott Magy. Ország Historiája el készült
vólna; minden haladék nélkül tegye meg az eránt
a' Cancellaria az intézeteket, hogy a' Magy. Sta-
tus Historiájának Tanítói, az ő közönséges tani-
tásaikat a' szerént intézni, igyekezzenek hogy ezen
tudományban minden egymástól különböző hibás
principiumok el távoztatassanak.

T

Az utolsó militaris esztendőben, ugymint November 1-ik napjától 1800, October 31-ik napjáig 1801, 73033 darab ökör; 1847 vágó tehén: 67638 borjú; 60706 juh; 223429 bárány; 76271 sertés; és 14326 malacz, 800000 mázsa fehér és barna liszt; e' mellett 438491 akó Aultriai — 521562 akó Magyar Országi bor, 365516 akó serkelt el a' Bécsi konyhán, következésképen jóval több, mint az annakelőtte való militaris esztendőben. A' honnan láthatni, hogy nemcsak nem kevesül, sőt inkább minden esztendőben szaporodik ezen residentialis városnak a' népessége.

Magyar Ország.

Weszprimből Febr. 26 ik napján. Nagy meltságu Pélszaki *Bajzath József* Weszprimi Püspök Ö Excellentiája, a' Sz. István Apostoli Király Rendjének Commendatorja, Cs. Kir. valóságos Status és belső Tanácsos, hofzas nyavalyája után, tegnap előtt, ugymint e' folyó Februarius 24 ik napját követett éjjel, 10 órakor meghalálozott.

Komáromból Febr. 12-dik napján. Nállunk igen szép folyamata volt az óltalmazó himlőnek, noha még eddig csak private ment ez a' dolog, a' közönség leg kisebb bé folyása nélkül. Nállunk egyéb nehézség nem történt ennél, hogy egy uraságnak a' fiatskája bé óltatódván, azután az úgy nevezett bárány himlőt kapta el, de ebből is csak könnyen, két harmad nap alatt szerentséssen felgyógyult. (A' bárány himlőt, a' veres himlőt, a' kását, 's több e' felé, tüzeléggel öfzve kötött nyavalyáit a' bőrnek, abusive, az az, minden helyes fundamentum nélkül nevezik himlőnek, és ezektől a' nyavalyáktól, sem a' természetes, vagy hólyagos, sem a' tehén himlőnek bé oltása meg nem óltalmazza a'

gyermekekt. Ezt a' jegyzést azért teszem it-
ten, ne hogy a' tehén himlő óltásnak ellenségei
ezzel állyanak elő, hogy a' tehén himlő bé-óltás
után, gyakran illy himlőbe esnek a' gyerme-
kek.)

Tehát még eddig csak privative ment nál-
lunk ez az himlő óltás; hanem két hetekkel en-
nekelötte particularis gyűllés tartatván ezen Tek.
Vármegyében, abban ez a' tárgy is elő fordúlt,
és meg határozottatott, hogy mivel sok falukon sok
pusztitást teszen a' természetes, vagy inkább Ará-
biai himlő, ezen Tek. Vármegyének egyik Phy-
sikusa, és Doct. Nagy Sámuel Úr, a' tehén him-
lő óltás végett mennyenek ki a' falukra, sőt sok
érdemes Plébanus, Prédikátor és Földes Urak is
magok meg kérték őket a' helységekbeli gyerme-
keknek óltására, úgy hogy most már nem kevés re-
ményfég lehet ahhoz, hogy ezen egész Vármegyé-
ben találtatandó gyermekek, az olyanok tudniil-
lik, a' kik még eddig himlősök nem voltak, bé
fognak óltatódoi. — Eonél idveffégesebb rende-
lést Tek. Komárom Vármegyé nem tehetett vól-
na, 's ohajtanánk, hogy ennek köz hasznú pél-
dáját a' több Tek. Vármegyék is követnék.

Erdély Ország.

Kolosvárról Febr. 15 dikén. Az egeknek lé-
gyen hála, már köztünk is is lábra kapott a' te-
hén himlő bé-óltásának áldott talalmánya, és
nemcsak magok az Orvosok, hanem más bal vé-
lekedéstől üres elméjü emberek is meg vannak an-
nak meg betsülhetetlen haiznáról gyözödvé. —
Egy tudós hazánkfia, ugymint Püspök Ö Excel-
lentiája érdemes udvari Orvossa, Titt. *Nyúlás Fe-*
rentz Úr, valamint itten, úgy körül belől, kö-
zelebb és távoabb lévő helységekben is számos
különbkülönb idejü gyermekekbe bé óltotta azt,

's meg mentette őket attól a' vészedelemtől, a' mellyben a' nélkül, a' természetes himlő öldökölő mérge miatt foroghattak volna. — Mellyet hogy annál közönségesebbé tehesen, hasznos tapasztalásainak egybe gyűjtése után, ezen áldott találmányának hasznáról egy könyvetskét is irt következő czim alatt: *Kolosvári Tehén Himlő*, mellyben mind az avval való bánásnak módját, mind a' tehén himlővel óltott gyermekek körül tapasztalt jelenségeket, mind annak hasznait summásan ugyan, de gyökeresen elő adta. Ennek a' könyvetskének az árta 7 krajtzár, és nemtsak itt Erdélyben, hanem minden Tisza és Duna mellyéki nevezetesebb városokban meg lehet szerzeni. Ez a' mi érdeemes hazánkfia, már több hasznos írásai, nevezetesen az Erdély Országí orvosló vizekről irt munkája, és a' Kémiának három kötetben, magyar nyelven való ki adása által is, mind a' két Magy. Haza előtt elege esméretellé tette magát.

Péterváradról Febr. 17 ikén. Az a' közönséges nyavalya, a' mellyel Európának nagyobb része most küzködik, ugymint a' nagy szűkség és drágaság ide is el hatott, és minden karba helyezettett emberek, de kiváltképen az itt őrizetben fekvő Cs. Kir. katonaság nem kis mértékben érzik annak súllyát. Az utólsóbbaknak neminemüképen leendő meg vizasztalásokra nézve, az itt lévő commandirozó Generalis, Baró *Geneyne* Ő Excja, az ide való Előjárokát és előkelő polgárokat, hathatos beszédje által arra birta, hogy ők Fels. Urunkhoz való igaz hívségeknak, és az itt fekvő Jellachich nevet viselő derék Magyar Regementhez vonzó igaz felebaráti szereteknek ki nyilatkoztatása végett, egyenlő akarattal 900 forintokat magok közt öszve szedték, 's ezen követésre méltó példájok által a' szomszéd *Karlovicz* városa polgárjait is arra serkentették, hogy

ezek is azon végre 627 forintokat ajánlottak, 's fent említett commandirozó Generális Ő Excel-
lentiájának kezéhez szolgáltatták. Ebből a' lum-
mából minden századnak egy mázsa ló, 's min-
den közlegénynek, strázsametteren alól kezdvén,
napjában egy krajtzár adatik.

Nagy Britannia

A' Fels. Királynak hetedik szülött fia *Adolf*
Suffexi herczeg, a' mint a' 9 ik Februariusi Lon-
doni levelek írják, a' jövő tavaszon Hannovera-
ba fog menni, olly véggel, hogy azon Fejede-
lemségnek birtokába magát bé helyheztesse, 's an-
nakutánna egy Orosz Császári herczeg kis afz-
szonyt vegyen feleségül. Ezt is hozzá teszik a'
Londoni levelek ezen hirhez, hogy a' Wallisi
herczeg *György Fridrik August*, az Angliai ko-
rona örökösse, azon Fejedelemséghez való minden
jussáról le mondott, és hogy a' Yorki herczeg is
le fog arról mondani, az Osnabrücker püspökség-
nek jövedelmével tökéletessen meg lévén elé-
gedve.

Londonból, Febr. 10-ikán. — Mint bizonyos
dolgot úgy beizéllik, hogy a' mi Fels. Királyunk,
a' Hannoverai Val. Fejedelemséget maga kedves
fiának *Adolf* herczegnek örökös jussal által en-
gedte, a' mellyben a' Wallisi és Yorki hercze-
gek is meg egyeztek, 's ahoz való jussaikról vég-
kepen le mondottak. A' mi diplomaticusaink-
nak e' dolog nagyon tettzik, mivel, valamennyi-
szer Angliának a' Frantziákkal háborúja vólt,
mind annyistor nagy summa pénzt kellett azon
Val. Fejedelemségnek meg tartása végett, más
Hatalmasságoknak fizetni, és a' most végződött
hosszas hadakozás alatt is azt a' principiumot tar-
totta a' Frantzia Kormányizék, hogy el vesztett
Amériikai coloniait Németországban kell vissza

nyerni. — Jövendőben, ha valaha e' két nemzet közt háború találna lenni, ha a' Hannóverai Val. Fejedelemség Angliától nem függ, minden mellesleg való költségektől ment lesz Anglia, és azt a' temérdek költséget, a' mellyet eddig azon tartománynak meg tarthatásáért másoknak fizetni kéntelenített, tulajdon tengeri erejének tartására fordíthatja.

Minister *Addingtonnak* igen sok bajai vannak a' finansziális dolgokkal, és igen keservesen esik a' nemzetnek, hogy most is, a' midőn már a' háborúnak vége vagy, 20 millió font sterlinget kéntelen a' Status költsön fel venni. — Vallyon mikor jó el az az áldott szempillantat, a' mellyben mi (igy szólnak a' Londoni levelek) számtalan adósságainkat ki fizethettyük, de ha a' múlt háború alatt, a' midőn minden Francia és Hollandiai coloniák birtokunkban vóltak, az egész világ kereskedése kezünknel vólt, és egész Európából hozzánk folyt a' pénz, előbbi adósságainkat, a' Francia háború miatt, szaporitan kéntelenítettünk, miként lehetne azt olly időben le fizetnünk, a' midőn a' Frantziák! és Belgák elvesztett Ámerikai colóniaikat vissza nyerték, 's azoknak terméseivel e' világon szabadon kereskedhetnek.

Az aló Parlamentumnak utólfó gyűllésében, a' rendkívül való költségeknek ki pótolások végett, a' mellyeket tudniillik a' múlt 1801-ik esztendői háború Angliának okozott, újabb pénzbéli segítséget kívánt első Status minister *Addington*. Azok közt a' hadi seregek közt, a' mellyek Anglia zsóldban vóltanak, leg több költségében, az az, 594000 font sterlingjébe került a' Baváriai segítő sereg. — A' *Condé* herczeg corpusára, és a' Helvécziai emigránsokból állott seregekre is sok költség fordítatott, de koránt sem annyi, mint az elsőre. Ezeknek tökéletes ki elégítésekre

egy millió, és 847174 font sterlinget kívánt minister *Addington*.

Ez ellen az antiministerialis részről, ki ez ki amaz ellen vetést hengerített elő. Mindnyáján meg egyeztek abban, hogy a' mostani békeféliges időben több költség kívántatik a' Status szükségére, mint sem a' múlt háború alatt, és hogy szükség volna a' ministeriumnak arra vigyázni, a' mi Olasz Országban, a' Cisalpina Respublikával végbe ment. Végtere fok vetélkedések után is reá állottak az *Addington* feltételére. A' fent fel jegyzett summából 100 ezer font sterling rendeltetett a' Szárdinai Királynak, a' melylyel tudniillik Anglia a' szövetséges Fejedelmeknek hadi szolgálatajokban vót Szárdinai truppokért, 1795-ik éltendőben adós maradt vala.

Angliának Hollandiával és Francia's Német Országokkal való kereskedésbéli közöffégeről ilylyetén jegyzések adattak ki a' 2 ik Februariusi Londoni udvari ujlág darabjában: „A' Belgák, ugymond, az ellenfégeskedésnek megszünését már is hasznokra fordították, és fok pálinkát, kendert, vaját, sajtot, rongyot, készitetlen's készített bort, és Rénus mellyéki bort *Londonba* bőséggel küldöttek, ugy annyira, hogy az onnan jött portékáknak az árra, az innen Hollandiába vittetett portékáknak jóval felül haladja az árrát, hanem a' pénzváltás dolga még ekkorig sem állott e' két Status közt helyre egészlen. — A' Belgák ide hozott portékáikért fok pengő pénzt vesznek bé. — Francia Országból is sok akó pálinka hozatott ide, a' hova több kész pénz vitetődik, mint onnan idejön.

Spanyól Országba 20 millió ezüst pénz váratik déli Amérikából, és az arany's ezüst árrának, alább leendő szállásához már is nagy reménység van. — A' békefélignek következéseit meg lehetöffen érzik az Amérikai szabad Statusok, a'

mellyek az Európai hofzas háborúnak igen sok hasznát vették.

Olasz Ország

Rómából Febr. 6-ikán. Pápa Ö Szentségének Német Országba küldött követje, vagy inkább nunciussa, Monignor della Genga, onnan vissza jött, és a' reá bizott dolgot Ö Szentsége tettése fzerént el is végzette, a' mennyiben a' Német Orzági papi Vál. Fejedelmek Pápa Ö Szentsége kivanságát be tellyesítették, 's minden Frantzia Országban és a' Rénus tulsó partyán lévő jussaikról önként le mondottak.

Pisából Febr. 10-dikén. Néhai VI. Pius Pápanak nyugvó hamvai tegnap érkeztek ide Génuából. Sarzanaban, Massában, és egyéb Olasz Orzági városokban, a' mellyeken azok keresztül hozattak, mindenütt azon tisztelettel fogadtattak, a' melly azoknak itten adatott, azaz, mindenütt szent misék, 's egyéb áhétatosságok tartattak az ő meg földogült lelkéert. — És így nemcsak életében, hanem halála után is bujdosó Apostol volt a' halhatatlan emlékezetű VI. Pius Pápa.

Rómából Jan. 30-ik napján. Néhai ditsösséges emlékezetű XIV. Kelemen Római Pápanak hamvai a' Vaticanumi templomból a' 12 Apostolok templomába olly végből vitetett által, hogy oda, a' majdan hozzáuk érkezendő néhai VI Pius Pápanak hideg tetemei tétetődjenek le addig, mig az a' pompás kripta, mellyet herczeg *Braschi* a' Vaticanumi templomban épitet, készen leszen.

Rómából Febr. 5-ikén. Pápa Ö Szentsége Párisba kurirt küldött, a' ki által arról tudosítja Cardinalis Kaprarat, hogy a' Német Birodalombéli papi Vál. Fejedelmek, Ö Szentsége pásztori levelének engedelmeskedvén, azokról a' jus

saikról, a' mellyekkel a' Rénus tulsó részén birtanak vala, önként lemondottak. — A' Frantzia Kormányzókkal kötött Concordatának tizkelyeit itten, a' Cardinálisokon kívül, senki sem tudja, ők pedig előre arra kötelezték magokat, hogy azokat senkinek se mondják ki annak ideje előtt. Annyit tsak ugyan mások is tudnak arról, hogy a' Catholica Vallásra nézve azon Concordata hasznos legyen, 's hasznosabb mint sem önsön maga a' Római udvar is reménylhetne volna.

Pápa Ö Szentsége mint eleinte, úgy most is igen együgyű asztalt tart, és a' Status költségeire nézve is nagyon gazdálkodik. — A' Tiberis utolsó árvizei mind Róma városában magában, mind az egész egyházi Statusban számtalan kárt okoztak, hanem a' tavaszi idő kedvezni látszik, 's bő esztendőt reményleni lehet, mellyet abból lehet ki húzni, hogy sok eső járt a' múlt télen.

Florentziából Febr. 5 ik napján. Ennekelőtte néhány napokkal egy kurir érkezett ide Párisból, a' ki is hogy fontos dolgot hozott magával, abból lehet ki húzni, mivel ide lett érkezése után mingyárt Status tanács tartatott. Ugy hallatik, hogy 4000 főből álló Franczia sereget fog a' mi udvarunk zóldba venni, hanem mennyi költség kívantassék annak tartására esztendőnként, még eddig meg határozva nintsen. — Az *Elba* szigetet, és a' Medicéi Vénus szép oszlopát a' Frantzia Respublikának engedte a' Király.

A' Pármai herczegségnek jövődöbéli sorsa bizonytalan. A' Madritti Kir. udvar és Frantzia Kormányzó az azon titkos szövetségekben, a' mellyben a' Spanyol Király veje, a' Pármai örökös herczeg Hetruriának királyává tételődött, azt végzette a' két szövetséges fél, hogy a' Pármai herczeg eddig birt Olasz Országi tartományról mondjon le. De erre az uralkodó Pármai herczeg

nem állott, és most is fenn tartya azokhoz való jussát. Mások ellenben, vevezetelsen, a' Hebrurialai 's a' Szárdinialai királyok, és az Olasz Országi Respublika nagy reményfégben vannak a' felől, hogy egyik vagy a' másik bi onyossan el fogja azokat nyerni. Mellyeknek fog a' szerentse kedvezni leg inkább, a' következő idő fogja meg bizonyítani.

Maylandból Febr. 12 ikén. Rövid időn egy olly katonai iskola állitatik fel Respublikánkban a' melly nyolcz classisokra leszen fel osztatva, 's azokban a' hadi tudománynak minden ágai fognak tanittatni.

* * *

Folytatása az Olasz Respublika Konstitutiójának.

XIII. Titulus. Az Itélőszékekről.

94) Tz. A' magános személyek között előforduló egvenetlenkedéseknek, a' Közbírák végezetket szakaszthatják: az ő ítélet: tételek sem felylyebb nem apelláltathatik, sem nem kassáltatódhatik. — 95) Tz. Egy dolog, két itélőszék előtt ugyan azon egy módon itéltetvén meg, nem apelláltathatik Revisorium eleibe: ez eleibe csak két egymással ellenkező ítéletek terjesztődhetnek. — 96) Tz. A' Kassáló Itélőszék — 1) szor, semmivé teszi az olyan apellálás alá nem tartozó íteleteket, a' mellyek által a' formálítások megrontódtak, vagy pedig a' mellyek által nyilvánosság megbántatás esett a' törvényen — 2) szor, ő végez azon esetben, hogy valamely dolog, igazságos gyanúra, vagy pedig a' közönséges bátorságra nézve, egy itélőszék elől más eleibe apelláltathatik e' ? — 3) szor, ő végez ezen kérdésben, hogy valamely bűnben járó dolognak, ez vagy amaz itélőszék lehet e' meg ítélője, így szintén

akkor is, ha valamelyik ítélőszék ellen valamely vád fordul elő — 4) szer, ő, t. i. a' Kassáló Itélőszék tartozik be árulni a' Kollégiumok előtt a' Törvényhozó Gyűlésnek és a' Kormányozó (vagy Országgló) széknek azokat a' tselekedeteiket, a' mellyek által ítélés dolgába láttatnának avatkozni, vagy az ítélet dolgának szabad folyamatját gátolták. — 97) Tz. A' büntető tselekedetek, büntető (Criminalis) ítélőszékek eleibe tartoznak. Az olyan bűnök felől, a' mellyeknek valófágos testi büntetés vagy gyalázat lehet a' következesek, két büntető Itélőszék végez: az egygyik elébb csak azt határozza meg, hogy a' tselekedet, méltó és, vagy nem méltó vád alá; ha méltó, ekkor a' második Itélőszék meg isméri és meg határozza a' bűnnek minémüségét; melyhez képest a' Bírák végezetre a' bűnösre a' törvényt néha alkalmaztatják. Innét tovább apellálni nem lehet. — 98) Tz. Az Itélőszékeknek elintéztetések, mellyeknek mire és melly széles vidékre való kiterjedését, foglalatosfágaikat, 's a' Bírák fizetéseiknek mennyiségét, a' törvény határozza meg. — 99) Tz. Hasonló képpen a' törvény intézi el a' büntető Itélőszékeket; az ő foglalatosfágaiknak tartosságát ő határozza meg: hanem azt tíz eszten-dőnél tovább nem halaszthatja. — 100) Tz. A' közönséges adminisztrációt illető kérdések, a' Törvényhozó Gyűlés eleibe tartoznak. — 101) Tz. A' kereskedést tárgyazó dolgokban a' Kereskedő Kamara végez. — 102) Tzik. A' katonák bűneit, Hadi Itélőszék ítéli meg a' Katona törvényes könyv szerént. — 103) Tz. A' Kassáló Itélőszék' és Revisorium tagjait a' Kollégiumok, az Apellálás, és büntető Itélőszékek tagjait pedig a' Törvényhozó Gyűlés, azon laistromokról választják ki, a' mellyeket a' Kassáló és Apelláló Itélőszékek 's a' Revisorium terjesztenek eleikbe. A' törvény rendel el ezen laistromoknak el intézteté-

seket. — 104) Tz. A' Bírák egész életekre nevezetnek: tsak hivataljok béli hibájokért, és azokra az okokra nézve tétetődhetnek le, a' mellyekre nézve valaki a' polgári juft el veszi.

(A' többit más alkalmatossággal.)

Helvétziai Respublika.

Bernából Febr. 16 ik napján. Tegnap és ma Respublikáknak fel osztásában foglalatoskodott a' Tanáts, és azt végzette, hogy ennekutánna 21 Cantonból állyon ezen Respublika, a' melly szerint az első a' Bernai Waatland és Aargau nélkül; második a' Zürichi vagy Tigurumi Stein városa nélkül; harmadik a' Lüzerni a' maga előbbeni valóságában; negyedik az Uryia' maga előbbeni valóságában; ötödik a' Schwitzi Gersauval és Küfznachtal együtt; hatodik az Unterwaldi Engelbergel együtt; hetedik a' Zugi előbbeni valóságában; nyolczadik a' Glarusi előbbeni valóságában; kilentzedik a' St. Galleni apáturság és város a' Saxi, Sargansi, Werdenbergi, Gasteri, Toggenburgi tartományokkal, 's Rappersweil, 's Uznach városokkal együtt; tizedik az Appenzeli előbbeni állapotjában; a' tizenegyedik a' Solothurni előbbeni valóságában; a' tizenkettedik a' Freyburgi Murten városával együtt; tizenharmadik a' Bázeli Bazel városával együtt; tizennegyedik a' Schafhauseni, Schafhausen, Stein, és Diessenhofen városokkal együtt; tizenötödik a' Thurgauai; tizenhatodik az Aargauai; tizenhetedik a' Badeni; tizennyolczadik a' Waatlandi; tizenkilentzedik a' Graubündeni; huszadik a' Wallizerlandi; huszonegyedik a' Tessini. — A' Helvétziai klastromok magok Cantonjaiknak alajok lesznek vettelve, és ha jónak találtatik, jobb végekre is lehet azokat fordítani.

A' Simplon magas hegyén Wallizerland és

Piemont közt kezdődött új útnak készítését a' tél miatt sem szakasztották félbe. Azok a' Franczia katonák, a' kik azon dolgoznak, gyakorta vakmerőképen viselik magokat a' kőszikláknak puskaporral való felhánytatásokban. — Ennek a' tsudára méltó útnak a' fele, a' melly a' Frantzia Fő Conzul nevezetesebb tettei közzé tartozik, már el végződött.

Basileából Febr. 14 ik napján. Igen sok panasz menvén a' Helvécziai posta hivatalok ellen a' Senatus eleibe az eránt, hogy azok az azokra fel tett leveleket minden különbség nélkül fel szaggattyák, kemény parantsolat adódott ki ellenek, és azok, a' kik ezt mivelni továbbá is mérészenek, kemény büntetés alá fognak vettetni.

Élegyes Dolgok.

A' Nápolyi korona örököste *Ferentz Januarius*, néhai Mária Klementina Auszriai fő herczeg Afzonymnak özvegyenmaradt férje, egy Spanyol K. kis afzonyt, az Asturiai herczeg *Ferdinánd Mária Ferentz* pedig egy Nápolyi Kir. herczeg kis Afzonymt fognak feleségül magoknak venni. Ezt maga a' Fels. Nápolyi Kiralyné fogja *Madridba* kisélni. — A' Frantzia Országi ércz bányáknak nagyobb tökéletességre leendő vitelek végett, bányász mesterségre tanító oskolák fognak néhány Olytályokban fel állítani. Az ezekben leendő Directoroknak 5000, a' Professoroknak pedig 4000 liver fizetések leszen elztendőnként. — *Mussin Puskin* hires Orosz Gróf, a' ki nagy mineralogusnak, és chemicusnak tartatik, az Orosz Császár parantsolatjából, a' jövő tavasszal, a' Fekete, és Caspiumi tengerek közt fekvő Orosz tartományokat olly véggel járja bé, hogy az ott lévő bányákat szorosan meg vizsgálhassa. — Valamint az uralkodó Császárnak, úgy az özvegy Csá-

szárnénak aztalaik, italon és süteményeken kívül, 400 rubelben fog az újabb rendelkezések szerént, naponként kerülni. — Az Olasz Respublikána Vice. Præsidente polgár *Melzi*, Lionból Majlandba jett vissza meatelekornagy meg különböztetéssel vétetődött az oda való lakosoktól. Fr. Generál *Murat* számos Frantzia's Cisalpinusi Generálisokkal és Stabalis tisztekkel együtt, eleibe lovaglottak. — Erfurti Orvos Doctor *Hesse* Ur igen nagy kedvességet talált a' tehén himlő óltással Konstantinápolyban, úgy annyira, hogy a' Zultán engedelméből, a' Seralban is; egynéhány gyermekeket óltott bé. — *Archenholz* tudós és híres Prusszus Kapitányának, a' ki *Gustav Vasa* historiáját nem régiben ki adta, egy betses brilliántos gyűrűt ajándékozott a' Fels. Orosz Császár.

* * *

Illustrissimo Domino

Andreæ Semsey de Eadem
Ins. Ordinis S. Stephani Regis Apostolici
Equiti &c.

Dum Ei dignitas Personalis Præsentiaæ Regiæ
in Judiciis Locumtenentis collata
esset.

Georgius Nemes Agens Aulicus.

Altæ sunt aedes Astreæ, ubi dividit Ister
Antiquas urbes socias, matresque per orbem
Pannoniæ: hic hortos olim coluisse feruntur
Romulidæ, plus quam divina cum arte paratos.
Nunc est justitiæ sedes, et curia Regis,
Et Themys hic mater resident, Astreæque nata a),

Filius accedit iusti pro Præside Regis,
 Qui tenuisse locum proprium Te Semsey iussit,
 Nulla est sub coelo sedes, quæ dignior ista.
 I dilecte Deo, Themidi, Regi, populoque,
 Accipe præsidium a solo Tibi Rege paratum,
 Et duce Iustitiâ fortis rege ferrea jura b).

a) Astrea filia Iustitiæ seu Themidis: allusio
 ad Tabulas Septemviralem, et Regiam.

b) - - - - ferrea jura
 - - - - populi Tabularia. Virg. Georg. L. II.

Viennæ 1. Martii 1802.

Másodszori Híradás.

Meg győződött lévén arról, hogy kivált Ma-
 gyar országon és a' hozzá tartoztatva lévő ré-
 szekben nem kevesen találtaának olyanok, a'
 kik a' Kereskedés és Tserélés Törvényéről (de Ju-
 re Commerciali et Cambiali) valamely déák nyelv-
 ven írott munkát olvasni kívánnának; ezen Tör-
 vénynek már több nemzetek által bé vétetett fun-
 damentomait, némely ugyan ezen tárgyról be-
 széllő íróknak példáikat követvén, két Kötetek-
 ben; (mellyeknek egyike a' Kereskedés, mási-
 ka a' Tserélés Törvényt foglalja magában)
 özsze szedvén, 's a' déák nyelvre által tévén,
 világ eleibe botsátani, magamban fel tettem;
 's már a' Tserélés Törvényéről való Kötetet,
 minthogy az idők környülállásai ennek előre le-
 jendő ki botsáttatását javasolták, ilyen tizim alatt:
*Tractatus de Jure Cambiali juxta præstabilita apud
 plerasque Gentes principia elaboratus, per Stephe-
 num Rosenman Agentem Hungarico Aulicum, va-
 lósággal nyomtató sajtó alá is adtam, a' melly
 leg feljebb is a' jövő Május végéig kész leszen.*

Hogy pedig egy részről a' nyomtatás miné-
 műségét 's mennyiségét annál bizonyosabban meg

határozhattam, más részről pedig hogy az utánna nyomtatók ragadózálok is megelőzhessem : kén- telen is az előfizetés útját kell követnem. Az előfizető uraknak 3 Rh. Forintokért adom a' két kötetet, kérvén egyúzersmind, hogy ezen előfize- tést leg feljebb Május végéig, hozzám Bétsbe *frán- kon* fel küldeni ne terhelteessenek. Azonközben, hogy minden kétségeskedés el hárittódjék, sza- badságában fog kinekkinek állani, hogy a' meg határozott summát, tettzése szerént, akár a' meg határozott idő pont előtt le tegye; vagy pedig akkor, mikor az első Kötetet, a' melly nem kü- lömben, hanem tsak mind két Kötetek árának a' 3 Rh. Forintoknak le fizetődesekkór adattatik ál- tal, kezéhez veszi, fizesse le: de a' melly esetben szükséges képpen meg kívántatik, hogy magát, az előfizetők közzé tartozai, aláírás, az az, vagy hozzám küldendő levél által, vagy pedig más akár melly egyéb módon, ki nyilatkoztassák; minden esetben meg kívántatik pedig el múlha- tatlanúl, hogy nékem kiki megírja, hogy nyom- tatványait hol akarja kezéhez venni, hogy azok- nak oda lejendő szállittatások iránt idejében szük- séges rendeléseket tehessék. — Utóljára meg kell jegyezni, hogy én a' magam költségemen, tsak Posenba, Györbe, Pestre, Ujvidékre, Eszekerre, Debretzenbe, N Váradra, Kassára, Pétsre, Nagy Szombatba, Schelmetzre, Eperjesre, Temesvárra, Sopronba, Komáromba, Zágrábba, Károlyvárra és Szebenbe; fogom a' nyomtatványokat le kül- deni, és annak idejében hírül adni, hogy a' ne- vezett városokban kinél találhassák meg az előfi- zetők a' nyomtatványokat: a' hol egyúzersmind azok is, a' kik tsak neveiket írták fel, ígéretük szerént mind a' két Kötetnek arrát le tehetik.

Béts, Fébr. 19-dikén 1802.

Rosenman.

D. D. S.